

UZASADNIENIE

Przedmiot i przebieg postępowania

1. Pozwem z dnia 8 maja 2020 r. powód, Towarzystwo (...) S.A., wniósł o zasądzenie od pozwanego Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w W. kwoty 3 397,30 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 maja 2020 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa. Powód wywodził swoje roszczenie z odpowiedzialności pozwanego za szkodę, na podstawie art. 434 k.c., wyrządzoną 29 czerwca 2017 r. H. C., którą powód naprawił na podstawie zawartej z H. C. umowy ubezpieczenia AC. (pozew k. 2-6)

2. W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 24 czerwca 2020 r. pozwany Spółdzielnia Mieszkaniowa(...) z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Pozwany wskazał, że zachodziły podstawy zwolnienia posiadacza budowli z odpowiedzialności za szkodę, wymienione w art. 434 k.c. (sprzeciw, k. 52-55)

3. Pismem z dnia 5 października 2020 r. (...) S.A. z siedzibą w Ł. przystąpiła do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanego i wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz interwenienta kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Interwenient poparł stanowisko pozwanego zaprezentowane w sprzeciwie. Od dnia 9 kwietnia 2021 r., w wyniku przejęcia spółki (...) S.A. z siedzibą w Ł. przez (...) S.A. i zmianę nazwy tej drugiej spółki, interwenientem ubocznym stał się (...) Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w W.. (interwencja, k. 82-86; fakt znany z urzędu i na podstawie informacji z KRS)

Ustalenia faktyczne

4. Spółdzielnia Mieszkaniowa(...) w W. zarządza budynkami znajdującymi się w jej zasobach, między innymi budynkiem wielomieszkaniowym przy ul. (...) w W., położonym przy skrzyżowaniu ul. (...), w pobliżu wejścia do stacji metra (...) i dawnego (...) handlowego (...).

(bezsporne)

5. Stolarka okienna w wymienionym budynku została wykonana w 1997 r.

(pismo spółdzielni – akta szkody na płycie CD, str. 122, 133 pliku pdf)

6. Budynki w zasobach spółdzielni podlegają rocznym i pięcioletnim okresowym kontrolom. W protokole nr (...) z okresowej rocznej i pięcioletniej kontroli sprawdzenia stanu technicznego obiektu przy ul. (...) z dnia 23 maja 2016 r. wskazano, że w zakresie przeprowadzenia kontroli stanu technicznego obiektu nie stwierdzono usterek uniemożliwiających jego dalszą eksploatację. Stan budynku określono jako dobry.

(protokół kontroli – akta szkody na płycie CD, str. 88-91, 96 pliku pdf)

7. Kolejnemu rocznemu przeglądowi budynek przy (...) (...) został poddany dnia 21 kwietnia 2017 r. Na jego podstawie sporządzono protokół z rocznej kontroli sprawdzenia stanu technicznego obiektu nr (...) z dnia 29 kwietnia 2017 r. Wskazano w nim, że stolarka i ślusarka okienna i drzwiowa jest w stanie dobrym. W budynku zamontowano okna PVC oraz aluminiowe (na parterze). Ujawniono, że na piętrze XIX szyba okienna była pęknięta i zalecono jej wymianę.

(protokół kontroli – akta szkody na płycie CD, str. 97, 105, 106, 128 pliku pdf)

8. W trakcie silnych wiatrów okna na klatkach są zamykane, przed zapowiadanyimi silnymi wiatrami jest to sprawdzane. Wszystkie okna na korytarzach w tym budynku były wstawiane w tym samym czasie, nie wystąpiło wcześniej podobne zdarzenie. Z korytarza budynku nie ma bezpośredniego przejścia na dach budynku.

(zeznania K. J., k. 144v)

9. Dnia 29 czerwca 2017 r. o godz. 6:33 Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut (...) wydał ostrzeżenie meteorologiczne nr 35, ważne od godziny 12 do 19 tego dnia. W ostrzeżeniu wskazano, że w województwie (...) prognozuje się wystąpienie burz z opadami deszczu od 10 mm do 20 mm, lokalnie do 30 mm, oraz porywami wiatru do 85 km/h, a lokalnie także grad. W komunikacie wydanym wcześniej tego samego dnia, o godz. 4:59, stwierdzono, że w województwie (...) zaobserwowano pojedyncze burze, opady, grad i porywy wiatru nie przekraczające 60 km/h (prognozowano wówczas, że w ciągu najbliższych kilku godzin zjawiska towarzyszące burzom nie powinny być intensywne). O godzinie 11:52 wydano komunikat meteorologiczny do ostrzeżenia nr 35, w którym wskazano, że strefa burz przemieszcza się na północ. Natężenie zjawisk może ulegać zmianie, ale lokalnie nadal mogą występować silne porywy wiatru, grad i krótkotrwałe ulewy. Ostrzeżenie nr 35 zostało zmienione o godz. 18:39, wskazano w nim, że prognozuje się wystąpienie burz z opadami deszczu lokalnie do 25 mm oraz porywami wiatru do 75 km/h, a lokalnie grad.

(ostrzeżenie, k. 132; komunikat, k. 131; zmiana ostrzeżenia, k. 133; komunikat, k. 130)

10. Według pomiarów na stacji meteorologicznej W.-O. 29 czerwca 2017 r. najwyższa godzinowa prędkość wiatru wystąpiła o godz. 12 – 6,8 m/s, oraz 11 – 5,9 m/s. Najwyższa dobową prędkość wiatru w porywie wystąpiła o godzinie 12:36 – 14 m/s, co odpowiada 7 stopniom w skali Beauforta (klasyfikowane jako bardzo silny wiatr).

(dane meteorologiczne, k. 149v, 150)

11. Dnia 29 czerwca 2017 r. około godziny 12:40 H. C. przewoził swoją taksówką – samochodem marki S. o nr rej. (...) – pasażerkę z dzieckiem. Stał na ul. (...) przed skrzyżowaniem z ul. (...) na środkowym pasie, w kierunku ul. (...). Pogoda w tym momencie była bardzo wietrzna, w powietrzu latały różne obiekty uniesione przez wiatr. W pewnym momencie w swoim polu widzenia zobaczył, jak w kierunku jezdni spada duży fragment szyby, który po chwili się rozbił. Dopiero po odwiezieniu pasażerki do hotelu i przyjeździe na miejsce postoju przy ul. (...) zauważył, że odłamki szkła porysowały jego samochód – maskę, dach, tylną klapę, drzwi z lewej strony. Początkowo myślał, że szyba spadła z budowy prowadzonej w sąsiedztwie skrzyżowania i budynku przy ul. (...), ale pracownicy budowy odpowiedzieli, że aktualnie nie posiadają szklanych elementów wśród materiałów budowlanych i wskazali na budynek przy ul. (...), gdzie widać było brakującą szybę na XV piętrze.

(zeznania H. C., k. 156v; notatka policyjna, k. 20)

12. Szyba w korytarzu na XV piętrze budynku przy ul. (...) uległa rozbiciu na skutek uderzenia nieznanego obiektu niesionego przez wiatr. Fragmenty pękniętej szyby znajdowały się w środku korytarza, w ramie okna oraz na zewnątrz budynku. Uszkodzone okno zostało zabezpieczone płytą OSB i oznakowane taśmą ostrzegawczą.

(pismo, k. 21; zeznania K. J., k. 144v; protokół, k. 58)

13. H. C. zgłosił swoją szkodę w Spółdzielni oraz u swojego ubezpieczyciela. Pismem z dnia 4 sierpnia 2017 r. wezwał Spółdzielnię do zapłaty kwoty 12 116,14 zł tytułem odszkodowania. W odpowiedzi na to pismo Spółdzielnia pismem z dnia 17 sierpnia 2017 r. podała dane swojego ubezpieczyciela w zakresie OC – spółki (...).

(pismo z 17.08.2017 r. – akta szkody na płycie CD, str. 48, 73 pliku pdf)

14. Na zlecenie H. C. przeprowadzono wycenę, która oszacowała koszt usunięcia szkody na 11 125,19 tysięcy złotych. Ubezpieczyciel Spółdzielni, (...), odmówił wypłaty szkody, o czym poinformował H. C. pismem z dnia 16 listopada 2017 r. Natomiast ubezpieczyciel H. C. z tytułu umowy AC, TU (...), wypłacił kwotę 3 397,30 zł według własnej wyceny.

O przyznaniu odszkodowania (...) poinformowała pismem z dnia 29 listopada 2017 r., a przekaz pocztowy przekazano do realizacji 1 grudnia 2017 r. H. C. nie dochodził wypłaty wyższej kwoty od ubezpieczyciela.

(zeznania H. C., k. 156v; kosztorys – akta szkody na płycie CD, str. 1 pliku pdf; pismo (...), k. 59; wycena ubezpieczyciela, k. 25-31; pismo, k. 34; potwierdzenie zlecenia przekazu, k. 23 załączonych akt szkody powoda)

15. TU (...) pismem z dnia 29 kwietnia 2020 r. wezwała Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w W. do zapłaty kwoty 3 397,30 zł w terminie 3 dni od otrzymania wezwania. Pismo dotarło do spółdzielni 5 maja 2020 r. W odpowiedzi na to pismo Spółdzielnia Mieszkaniowa pismem z 11 maja poinformowała, że dokona zapłaty żądanej kwoty pod warunkiem doręczenia jej oświadczenia według zaproponowanego wzoru. Zgodnie z tym zaproponowanym oświadczeniem TU (...) zrzekło by się wszelkich praw i roszczeń w stosunku do Spółdzielni wynikających ze zdarzenia z dnia 29 czerwca 2017 r. i zarazem oświadczyło, że zapłaci tę otrzymaną kwotę odszkodowania H. C..

(wezwanie, k. 36,37; monitoring przesyłek, k. 39, 40; pismo spółdzielni, k. 79, 80)

Omówienie dowodów

16. Sąd oparł się na przedstawionych przez strony dokumentach, w tym w formie skanów. Ich autentyczność i zgodność z pierwowzorem nie była przez strony kwestionowana, w związku z czym i Sąd nie powziął wątpliwości co do ich wiarygodności.

17. Sąd uznał zeznania obu świadków – konserwatora spółdzielni (...) – za wiarygodne. K. J. był pracownikiem pozwanego odpowiedzialnym za utrzymanie budynku we właściwym stanie technicznym. Jego zeznania mogą nasuwać hipotetyczne wątpliwości co do obiektywizmu (gdyby zeznawał w sposób korzystny dla powoda, musiałby przyznawać się do naruszenia swoich obowiązków pracowniczych), ale – z racji tego, że dobry stan techniczny budynku był potwierdzony protokołami kontroli a oględziny miejsca zdarzenia były dokonane także przez 2 inne osoby – te wątpliwości nie przełożyły się na uznanie zeznań za niewiarygodne. Co do świadka H. C. należy wskazać, że w żadnym stopniu nie był on zainteresowany zeznawaniem na korzyść pozwanej spółdzielni (mógłby wręcz być jej przeciwnikiem procesowym, gdyby zdecydował się dochodzić własnych roszczeń), a zatem jego zeznania – korzystne dla pozwanego – także należało uznać za wiarygodne.

18. Sąd zwraca uwagę, że zgodnie z art. 231 k.p.c. Sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów (domniemanie faktyczne). Jak wyjaśnił Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 3 lutego 2016 r., sygn. V ACa 435/15, domniemanie faktyczne nie powinno być stosowane wtedy, gdy wynik rozumowania, na którym jest oparte, jest w dużym stopniu niepewny, a jednocześnie istnieje obiektywna możliwość, nie wiążąca się z nadmiernymi trudnościami, wykazania spornego faktu przez stronę środkami dowodowymi. Zastosowanie domniemanie faktycznego zawsze należy ocenić in concreto przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności danej sprawy. Zastosowanie art. 231 KPC nie wpływa na ciężar dowodu w znaczeniu materialnoprawnym (wynikającym z art. 6 KC), gdyż pozwala jedynie na ustalenie spornego faktu bez przeprowadzenia postępowania dowodowego. W takim wypadku twierdzenia i dowodzenia wymagają jedynie fakty składające się na podstawę faktyczną domniemanie faktycznego. W razie zastosowania domniemanie faktycznego strony, na której spoczywał ciężar dowodu, nie dotkną negatywne konsekwencje wynikające z nieprzedstawienia przez nią dowodów na okoliczność, z której istnieniem wiąże ona korzystne dla siebie skutki prawne. Innymi słowy, zastosowanie domniemanie faktycznego zwalnia tę stronę z konieczności przedstawienia bezpośrednich dowodów na sporny fakt, jeżeli wykaże ona inne okoliczności uzasadniające ustalenie istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy faktu na podstawie wniosku opartego na podstawie art. 231 KPC. Dowód prima facie, który jest oparty na konstrukcji domniemań faktycznych, zwalnia stronę ponoszącą ciężar dowodu od żmudnego wykazania wszystkich etapów związku przyczynowego między pierwotnym zdarzeniem sprawczym a szkodą, niemniej jednak wymaga wysokiego prawdopodobieństwa istnienia pierwszego i kolejnych zdarzeń sprawczych, pozwalających traktować je jako oczywiste.

19. Na temat dowodu „prima facie” wypowiedział się również Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 26 lutego 2014 r., sygn. I ACa 749/13. Wskazał on, że konstrukcję dowodu prima facie wykorzystuje się przy dokonywaniu ustaleń faktycznych w sytuacji, gdy udowodnienie pewnych okoliczności faktycznych, decydujących o zasadzie dochodzonego roszczenia bądź o powodzeniu obrony pozwanego, jest bardzo kłopotliwe, a czasem wręcz niemożliwe. Dowód ten sprowadza się do rozumowania, w którym na podstawie jakiegoś ustalonego faktu przyjmuje się istnienie związku przyczynowego między nim a innym faktem. Jednak oparcie się na dowodzie prima facie może nastąpić tylko wtedy, gdy wprowadzić ustalony fakt nie stwarza całkowitego i obiektywnego przekonania, jednak takie przekonanie sądu wynika z ogólnego doświadczenia życiowego oraz ze świadomości, że zazwyczaj do ustalonego przebiegu zdarzeń dochodzi w następstwie powiązania między nimi.

20. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie zachodziła konieczność posłużenia się konstrukcją dowodu prima facie co do tego, że szyba w oknie budynku przy ul. (...) uległa rozbiciu z powodu uderzenia jakiegoś obiektu niesionego przez silny wiatr. Aktualnie nie istnieje bowiem środek dowodowy, przy pomocy którego można by ustalić przyczyny wypadnięcia fragmentu szyby okiennej dnia 29 czerwca 2017 r. z całą pewnością. Nie ma nagrania z tego zdarzenia ani świadka, który widział sam moment wypadnięcia fragmentu szyby – brak zatem dowodów bezpośrednich na przyczyny zdarzenia.

21. Zdaniem Sądu dowód z opinii biegłego również nie mógłby doprowadzić do pewnych ustaleń, gdyż nie ma już materiału źródłowego, na którym biegły mógłby poczynić swoje obserwacje i wysnuć wnioski co do przyczyn zdarzenia. Okno na XV piętrze zostało wymienione, z kolei pozostałe okna w budynku nie rozbiły się i nie wypadły, co wskazuje na to, że przyczyna wypadnięcia fragmentu szyby okiennej była związana z jednym, konkretnym oknem, a nie dotyczyła wszystkich okien w pionie. Warunki pogodowe, jakie panowały w dniu zdarzenia, były co prawda nietypowe, ale – wbrew twierdzeniom pozwanego – nie należy uznać ich za ekstremalne. Prędkość wiatru 14 m/s przekłada się na ok. 50-60 km/h, a jest wiedzą mieszczącą się w ramach zwyczajnego doświadczenia życiowego, że wiatry o takiej prędkości na terenie Polski sporadycznie występują i z pewnością od 1997 r. (kiedy wymieniono okna w budynku przy ul. (...)) co najmniej kilkakrotnie wystąpiły. Skoro więc w podobnych warunkach pogodowych nigdy wcześniej i nigdy później nie doszło w tym budynku do wypadnięcia fragmentu szyby okiennej, to utwierdza to Sąd w przekonaniu, że okna te były zamontowane i utrzymywane prawidłowo, a przyczyna wypadku z 29 czerwca 2017 r. miała charakter zewnętrzny.

22. Co więcej, należy uznać za logiczne i mieszczące się w ramach wiedzy dostępczej przeciętnemu człowiekowi (a nie wiedzy specjalnej), że w razie wad stolarki okiennej polegającej na niewłaściwym osadzeniu okna w ścianie doszłoby raczej do wypadnięcia całego okna wraz z ramą okienną, a nie do jego rozbicia i wypadnięciu dużego fragmentu. W razie wypadnięcia okna wraz z ramą wada tego rodzaju byłaby praktycznie ewidentna, czego nie można powiedzieć o sytuacji, gdy istnieją ślady rozbicia szyby (fragmenty szyby na korytarzu, pod budynkiem, a także fragmenty okna zachowane w ramie okiennej, o których mówił świadek).

23. Do „wyssania” fragmentu szyby z okna mogłoby dojść wtedy, gdyby okno było już rozbite (posiadało widoczne ślady pęknięcia i ubytki) w chwili wystąpienia gwałtownych porywów wiatru. Brak jednak podstaw do takiego ustalenia, gdyż z protokołu kontroli wykonanego zaledwie 2 miesiące przed zdarzeniem z 29 czerwca 2017 r. wynika jednoznacznie, że stan okien był dobry, a jedyne częściowo rozbite okno znajdowało się na XIX piętrze. Gdyby okno na XV piętrze posiadało ślady uszkodzeń, rozbicia, pęknięć, to w protokole kontroli zostałyby to odnotowane. Protokół kontroli, co warto odnotować, nie sprawia wrażenia sporządzonego nierzetelnie – jest on dosyć szczegółowy i elementy, co do których kontrolujący mieli zastrzeżenia, zostały opisane. Protokół w różny sposób ocenił stan elementów budynku, niektóre oceniając na stopień „zadowolający”, np. powłoki malarskie, okładziny ścienne, stropy, a piwnice wręcz na „zły”. Nie ma więc podstaw do podejrzeń, że ocena stanu okien na „dobry” była pochopna albo dokonana niestarannie. Z tego względu protokół – wsparty także zeznaniami K. J. – Sąd uznał za wystarczający dowód na potwierdzenie faktu utrzymania budynku w należytym stanie.

24. Trudno zrozumieć natomiast supozycję powoda, że jeśli doszło do wypadnięcia szyby z jednego okna, to uzasadniona jest teza, że stan tego okna nie był właściwy, bo gdyby wypadnięcie wynikało z przyczyn pogodowych, to doszłoby do uszkodzenia w wielu oknach budynku, a nie tylko w jednym (k. 75). W „przyczynach pogodowych”

mieszczą się też takie zdarzenia, które niekoniecznie oddziałują na wszystkie okna (np. rozbicie okna wskutek uniesionego przez wiatr obiektu) i nie sposób wyciągnąć wniosku, że brak uszkodzenia pozostałych okien logicznie świadczy o wadliwości okna, które zostało rozbite i z którego wypadły fragmenty szyby (wynika z tego tylko, że przyczyna rozbicia dotknęła indywidualnie konkretnego okna, a nie wszystkich lub kilku).

25. Świadek H. C. wskazał, że w chwili spadnięcia szyby na jezdnię „wszystko latało” i panował „Armagedon”. Świadek ten potwierdził okoliczność, na którą powołuje się pozwana i interwenient uboczny, tj. silny wiatr. Zważywszy, że wypadnięcie szyby z okna miało miejsce w momencie apogeum prędkości wiatru, a wiatr był zdolny wzniesić w górę pewne przedmioty, należy uznać za najbardziej prawdopodobne, że to właśnie jakiś poderwany obiekt uderzył w okno na XV piętrze, rozbil je i spowodował wypadnięcie jej dużego fragmentu. Przypomnieć należy, że wówczas w bezpośrednim sąsiedztwie budynku trwała budowa, a zatem taki obiekt nie musiał zostać poderwany z ziemi, tylko np. któregoś z pięter trwającej budowy 7-8 piętrowego budynku, żurawia pracującego przy budowie albo też wypaść z otwartego okna w lokalu mieszkalnym znajdującego się na wyższym piętrze budynku.

26. Z uwagi na powyższe Sąd, na zasadzie domniemania faktycznego, uznał, że wypadnięcie fragmentu szyby okiennej wynikało tylko z zewnętrznej przyczyny, a nie z nieutrzymywania okna w należyтым stanie technicznym. Brak bezpośrednich dowodów, na których można by oprzeć się z całą pewnością, nie tylko nie stoi temu na przeszkodzie, ale wręcz wskazuje na potrzebę skorzystania z takiego domniemania.

27. Sąd nie przydał istotnego znaczenia oświadczeniu pozwanej Spółdzielni z dnia 11 maja 2020 r. W związku z tym, że ma ono charakter warunkowy (było uwarunkowane zrzeczeniem się przez powoda ewentualnych dalszych roszczeń), a przy tym pozwana była wzywana wcześniej do zapłaty jeszcze wyższej kwoty przez H. C. (bezpośrednio poszkodowanego zdarzeniem), należało to potraktować jako propozycję ugodową, a nie materialnoprawne oświadczenie woli o uznaniu długu (od którego pozwany mógłby się uchylić tylko powołując na wady oświadczenia woli). Występowanie z propozycjami ugodowymi nie jest z kolei równoznaczne ze zrzeczeniem się roszczeń lub zarzutów, a zatem pozwany mógł w niniejszym procesie powoływać się na swój brak odpowiedzialności pomimo wcześniej złożonej propozycji (warunkowej) ugodowego rozwiązania sporu.

28. W związku z tym, że zdaniem Sądu nie istniały podstawy do obciążenia pozwanego obowiązkiem odszkodowawczym co do zasady, przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej było zbędne, albowiem miał on znaczenie tylko dla wysokości ewentualnego odszkodowania. Z tego względu Sąd pominął ten wniosek dowodowy na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c.

Ocena prawna

29. Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Legitymacja procesowa powoda

30. Legitymacja powoda do występowania z roszczeniem, które pierwotnie przysługiwałyby H. C., przeciwko pozwanemu nie budziła wątpliwości stron i wynikała z art. 828 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli zakład pokrył tylko część szkody, ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem ubezpieczyciela.

Podstawa odpowiedzialności – art. 434 k.c.

31. Powód wskazał, że odpowiedzialność pozwanego za okno, z którego fragmenty szyby uszkodziły samochód H. C., opierała się na podstawie art. 434 k.c. Zgodnie z tym przepisem za szkodę wyrządzoną przez zawalenie się budowli lub oderwanie się jej części odpowiedzialny jest samoistny posiadacz budowli, chyba że zawalenie się budowli lub oderwanie się jej części nie wynikło ani z braku utrzymania budowli w należyтым stanie, ani z wady w budowie. Nie

może budzić wątpliwości, że „oderwaniem się części budowli” w rozumieniu tego przepisu jest także wypadnięcie okna lub fragmentu szyby (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 1981 r., sygn. IV CR 605/80; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2014 r., sygn. IV CSK 673/13). Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez zawalenie się budowli lub oderwanie się jej części, ukształtowana została na zasadzie ryzyka, choć z dość szczególnymi podstawami zwolnienia z odpowiedzialności. Posiadacz samoistny budowli wolny będzie od odpowiedzialności, jeśli wykaże, iż zawalenie się budowli lub oderwanie się jej części nie wynikało z braku utrzymania budowli w należyтым stanie lub z wad w budowie. Poszkodowany w ogóle nie musi wykazywać przyczyny zawalenia się lub oderwania się części budowli, a w szczególności że wynikało to z jej złego stanu lub wad w budowie. Posiadacz samoistny, aby zwolnić się z odpowiedzialności, musi natomiast wykazać, że wystąpiła określona przyczyna szkody i że objęta jest jedną z okoliczności zwalniających go z odpowiedzialności, czyli że do szkody doszło mimo tego, że budowla była wybudowana i utrzymywana należyście (Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. E. Gniewska, Legalis 2021, komentarz do art. 434 k.c., nb 5). Przesłanki te są bardzo pojemne i mieszczą się w ich ramach np. siła wyższa lub podobne zdarzenie, zachowanie się osoby trzeciej za którą posiadacz nie odpowiada, zachowanie się samego poszkodowanego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 marca 2014 r., sygn. I ACa 1133/13).

32. W tej sprawie nie budziło wątpliwości stron, że pozwana spółdzielnia była „posiadaczem budowli” w rozumieniu art. 434 k.c. Spór dotyczył natomiast tego, czy występowała któraś z przyczyn zwalniających pozwanego z odpowiedzialności.

33. Zdaniem Sądu pozwany skutecznie wykazał, że oderwanie się fragmentu szyby okiennej nie wynikało ani z braku utrzymania budynku w należyтым stanie, ani z wad w budowie. Budynek przeszedł kontrolę dwa miesiące przed wypadnięciem szyby, która nie wykazała, aby okna w budynku były zamontowane nieprawidłowo lub by okno na XV piętrze było w jakiś sposób uszkodzone. Pozostałe okna przetrwały warunki pogodowe w dniu 29 czerwca 2017 r., a także te wcześniejsze (od 1997 r., kiedy zostały zamontowane) i późniejsze (do dnia dzisiejszego). Jak wyżej już wyjaśniono, Sąd przyjął, że w okolicznościach sprawy za najbardziej prawdopodobne (udowodnione na zasadzie dowodu prima facie) należy uznać rozbicie okna przez jakiś uniesiony przez wiatr obiekt. Było to zatem zdarzenie wynikające z przyczyn zewnętrznych, przede wszystkim pogodowych. Nie jest to taka okoliczność, którą pozwana spółdzielnia – jako podmiot zajmujący się zarządzaniem budynków mieszkaniowych w ramach działalności o charakterze zawodowym (art. 355 § 2 k.c.) – mogła racjonalnie przewidzieć i jej zapobiec. Żadne przepisy techniczne prawa budowlanego nie nakazują montowania np. krat, siatek w oknach lub innych środków ochrony przez unoszonymi przez wiatr przedmiotami na wysokich piętrach. Nie można też wymagać, aby zarządca w ramach należytej staranności, o której mowa w art. 355 k.c., miał obowiązek zabezpieczyć budynek przed skutkami silnych wiatrów w ten sposób – byłby to wymóg zdecydowanie nieproporcjonalny do tego, jak rzadko podobne przypadki się zdarzają.

34. Jak już wspomniano, w ramach przyczyn wyłączających odpowiedzialność posiadacza budowli mieszczą się zarówno przyczyny wywołane „siłą wyższą”, jak i podobnym zdarzeniem, tj. niezależnym od posiadacza i na które nie miał on wpływu. Zewnętrzna przyczyna zdarzenia wywołującego oderwanie się fragmentu budowli nie musi więc być zupełnie nieprzewidywalna, nieprawdopodobna czy zupełnie niemożliwa do przewidzenia. Jak już wyjaśniono, warunki pogodowe w dniu 29 czerwca 2017 r. były nietypowe, ale nie na tyle, aby uznać je za zupełnie niemożliwe do przewidzenia – jest powszechnie wiadome, że w Polsce zdarzają się bardzo silne wiatry, nawet w postaci tornad. Nie oznacza to, że od zarządcy budynku należałoby wymagać przygotowania się na wszelkie, nawet bardzo mało prawdopodobne skutki tych silnych wiatrów, jak np. uderzeń obiektów uniesionych w powietrze przez wiatr. W ramach należytej staranności wymagać należy zapobiegnięcia takich skutków, które można uznać za typowe i o względnie wysokim stopniu prawdopodobieństwa. Nie sposób przyjąć, aby typowym i zwykłym następstwem silnego wiatru (ok. 60 km/h) było rozbicie szyb w oknach.

35. Z tego względu Sąd uznał za udowodnione, że wypadnięcie z okna fragmentu szyby nie wynikało z nienależytego utrzymania budynku przez pozwanego, ale było wypadkiem losowym, który wynikał przede wszystkim z warunków

pogodowych. Z tego względu zachodziła przyczyna skutkująca zwolnieniem pozwanego z odpowiedzialności za szkodę, którą wyrządziła H. C. (a następnie – w sposób pośredni – powodowi) spadająca szyba.

Podstawa odpowiedzialności – art. 415 k.c.

36. Zgodnie z art. 415 k.c., kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Przepis ten przewiduje więc najbardziej ogólną postać odpowiedzialności za czyn niedozwolony, opartą na zasadzie winy. Gdy powód dochodzi odszkodowania na podstawie tego przepisu, spoczywa na nim ciężar wykazania trzech przesłanek odpowiedzialności opartej na tym przepisie tj. zawinionego działania bądź zaniechania pozwanej, szkody i jej wysokości oraz związku przyczynowego między zachowaniem sprawcy a szkodą (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 5 czerwca 2020 r., sygn. I AGa 56/20).

37. Skoro już wyjaśniono, że zdaniem Sądu pozwana spółdzielnia nie odpowiada na podstawie art. 434 k.c., przewidującego bardziej surowe zasady odpowiedzialności, to tym bardziej nie można jej odpowiedzialności doszukiwać się w świetle art. 415 k.c. Przede wszystkim powód nie wykazał (a w przypadku odpowiedzialności z tego przepisu to na nim ciąży obowiązek dowodzenia), aby spółdzielnia dopuściła się jakiegokolwiek czynu niedozwolonego, który pozostawał w związku przyczynowym ze zdarzeniem wywołującym szkodę. Budynek, w tym okna, były utrzymywane we właściwym stanie technicznym, a przyczyna rozbicia i wypadnięcia szyby okiennej miała charakter zewnętrzny, niezależny od pozwanego. Już z tego względu odpowiedzialność pozwanego na podstawie art. 415 k.c. należy odrzucić.

Koszty postępowania

38. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 oraz 107 zd. 3 k.p.c. Skoro powództwo zostało w całości oddalone, to stroną przegrywającą jest powód, a zatem powinien on zwrócić pozwanemu poniesione przez niego koszty, na które złożyły się opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 900 zł (na podstawie § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych).

39. Zgodnie z art. 107 zd. 3 k.p.c., Sąd może także przyznać interwenientowi koszty interwencji od przeciwnika obowiązującego do zwrotu kosztów. Przyznanie interwenientowi ubocznemu kosztów interwencji od przeciwnika strony, do której przystąpił nie stanowi reguły, lecz może nastąpić wówczas, gdy sąd uzna taką potrzebę. Przyznanie kosztów jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem sądu, który ocenia wpływ udziału i czynności podejmowanych przez interwenienta na wynik procesu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 maja 2019 r., sygn. I AGa 235/18; por też wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 września 2012 r., sygn. I ACa 338/12). W tej sprawie interwenient uboczny wziął aktywny udział w sprawie i przedłożył dowody bardzo istotne dla wyniku sprawy, tj. kopie dokumentów kontroli okresowej budynku z 2016 i 2017 r. Pełnomocnik interwenienta brał też aktywny udział w rozprawach i zadawał świadkom pytania. W takim stanie rzeczy Sąd uznał za uzasadnione przyznanie interwenientowi od powoda zwrotu kosztów postępowania w wysokości 917 zł, czyli również zawierających kwotę kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Mając na względzie to, że przystąpienie do sprawy było swobodną decyzją interwenienta i z samego faktu przystąpienia do sprawy nie wynikała „przydatność” interwenienta w rozstrzygnięciu sprawy (wynikła dopiero z jego aktywności procesowej, a nie samego udziału), w kwocie zasądzonej od pozwanego nie mieści się opłata 40 zł od interwencji ubocznej.

40. Zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113. Z kolei art. 113 ust. 1 ustawy przewiduje, że kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. W tym przypadku odpowiednie stosowanie tych zasad musiało polegać na obciążeniu wydatkami

postępowania powoda, a zatem Sąd nakazał od pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa kwotę 132,13 zł, wypłaconą wcześniej z rachunku Skarbu Państwa na rzecz Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Zarządzenia:

1. (...)

2. (...)

Informacja dla pełnomocników będących adwokatami, radcami prawnymi, rzecznikami patentowymi oraz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej:

Zgodnie art. 15zsz⁹ ust. 5 specustawy covidowej przewodniczący zarządził odstąpienie od doręczenia pisma za pośrednictwem Portalu informacyjnego i doręczenie pisma w trybie przewidzianym w k.p.c. Publikacja niniejszego uzasadnienia na Portalu ma charakter jedynie informacyjny i nie wywołuje skutków procesowych.